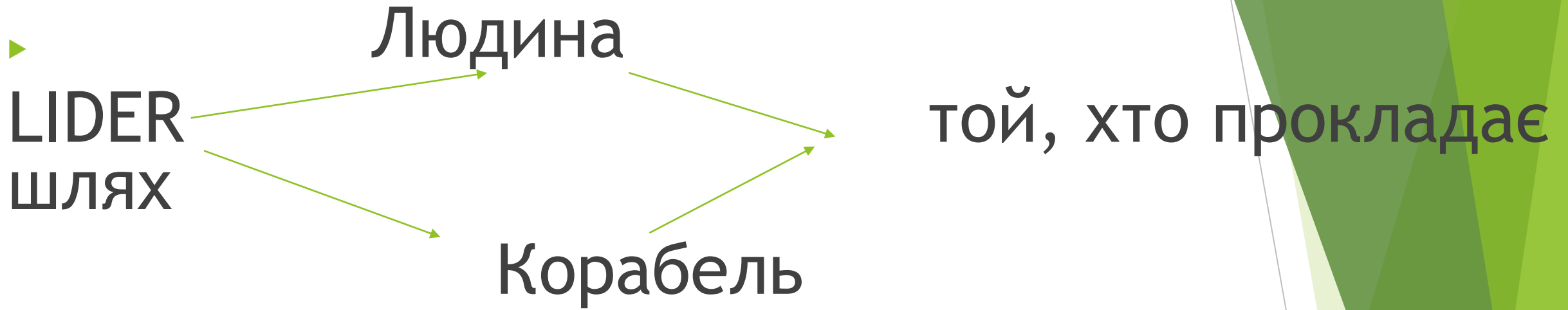

Формування основ лідерства у дітей на етапі дошкільного дитинства

Базові навички для життя в 21 столітті:

- ▶ Критичне мислення та вміння вирішувати проблеми
- ▶ Уміння формувати колектив та впливати на людину
- ▶ Кмітливість й адаптивність
- ▶ Ініціативність та підприємництво
- ▶ Звички ефективного усного та письмового спілкування
- ▶ Уміння знаходити й аналізувати інформацію
- ▶ Цікавість та уява

ЩО? ЯКЕ? ЧОМУ?
ЯКИМ ЧИНОМ?
ЗА ДОПОМОГОЮ
ЧОГО?

▶ Leadership - лідерство,
керівництво, вплив на інших людей з метою
діяти з максимальною віддачею для
вирішення кола спільних завдань.

Складники лідерства як особистісного утворення:

- ▶ Позитивні:
 - ▶ впевненість, ініціативність,
 - ▶ рішучість,
 - ▶ активна позиція,
 - ▶ здатність до генерації ідей,
 - ▶ комунікативні здібності тощо.
- ▶ Можливі негативні:
 - ▶ прояви нахабства,
 - ▶ ігнорування бажань оточуючих
 - ▶ Жадібність, заздрість.

▶ ВИХОВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ
ЯКОСТЕЙ У
ДОШКІЛЬНИКІВ:
ТАК ЧИ НІ?

ризики і переваги

Переконання, що лежить
в основі запропонованої
технології:

*готовність стати
лідером треба
формувати у кожної
дитини*

Три аспекти лідерства як проблеми виховання дітей

Помилки в розумінні сутності лідерства щодо дітей:

- ▶ Непоко́ра розуміється як вияв лідерських якостей: нерідко дорослі хибно «читають» її як силу духа
- ▶ Дитячий егоїзм та небажання враховувати інтереси оточення розуміють як прояв незалежності, убачають в цьому цілеспрямованість особистості
- ▶ Культивування в дитини відчуття її особистої унікальності, що спричинює прояви нахабства і спотворює душу
- ▶ Дошкільникам взагалі притаманний егоцентризм, навіть сором'язливі хочуть бути визнаними.

Основна ідея освітньої
роботи: *лідерські якості*
дошкільнят варто
розвивати в комплексі з
іншими базовими
якостями особистості

Прояви лідерських якостей у старших дошкільників

- ▶ активність та ініціативність,
- ▶ здатність швидко знаходити вихід зі скрутного становища,
- ▶ впевненість у відстоюванні своєї точки зору і вмінні переконувати інших;
- ▶ рішучість і прагнення досягати поставленої мети;
- ▶ авторитет серед дітей групи бажання бути в центрі уваги; відповідальність;
- ▶ уміння керувати групою, розподіляти завдання, доручення між дітьми, діючи справедливо;

Інструменти формування лідерських якостей у дітей:

- ▶ **Моральні позиції.** Інструменти: особистий приклад, читання текстів морального змісту, провокування дітей на переживання проблемних ситуацій.
- ▶ **Сміливість і рішучість.** Інструменти: схвалення проявів дітьми сміливості й рішучості. Читання художніх творів, розповіді, зустрічі з/ про героїчних особистостей.
- ▶ **Незалежне творче мислення.** Інструменти: проблемні, відкриті запитання, типу «Чому?», «Що сталося би, якщо...?», «Як ти думаєш, як це було?»; дотримання принципу «руху на один крок уперед», розмірковування, провокаційні пізнавальні ситуації, що спонукають до самостійного пошуку. Продукування нових ідей.

Упевненість. Упевненість – це одна з найважливіших якостей, необхідних для успіху в цілому. Інструменти: підтримка, схвалення зусиль на відміну від критики, планування дій з обов'язковим обговоренням результатів зробленого.

Відповідальність. Інструменти: часткове делегування вихователем повноважень з організації спільної активності дітей; надання дитині вибору з подальшим обговоренням доцільності зробленого вибору; полілог, за участю дітей розгорнутий аналіз дій/помилки та їх наслідків: «Що ти зрозумів з цього?», «Як ти думаєш, чому все пішло не так?», «Як ти думаєш, чому це сталось?», «Як би ти міг уникнути цього?» і «Як ти думаєш, що відбудеться, якщо...?».

Ключова умова
розвитку лідерського
потенціалу – надання
дитині самостійності
та підтримка її
активності

Ми маємо робити щось особливе, щоб
виховати лідерів?

- Не щось додаткове. Це просто кращий спосіб робити те, що ми робимо

Дитина –
напівпорожня склянка
и напівнаповнена?

Принципи роботи з формування основ лідерства у дітей

- ▶ Принцип гуманізації. Цей принцип вимагає націленості занять на збагачення душі дитини, а не стимулювання в ній проявів цинізму та словоблудства.
- ▶ Принцип врахування віку та психологічних потреб дитини орієнтує на врахування у відборі матеріалу для занять інтересів і потреб дітей, опертя на їхні реальні можливості.
- ▶ Принцип діалогічності. До лідерства не можливо підготуватися у креслі мовчазного слухача.
- ▶ Принцип „олюдненого” знання. Цей принцип є визначальним принципом інтерактивного навчання як обраної нами навчальної моделі для впровадження курсу.

- ▶ Принцип символізації знання. Символізація значно посилює процес розуміння, адже примушує знаходити й відкривати невідоме, незвичайне у знайомому й звичному.
- ▶ Принцип співробітництва. На заняттях дорослі й діти діють разом в атмосфері співробітництва. Тільки такі стосунки можуть стати школою лідерства.
- ▶ Принцип радісного навчання передбачає створення на кожному занятті такої емоційної атмосфери, що характеризується піднесенням, радістю від спільної дружньої роботи, відкриттів та успіхів.

▶ ПЕДАГОГІЧНІ
ПІДХОДИ ДО
ФОРМУВАННЯ
ЛІДЕРСЬКИХ
ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ

Перший варіант формування лідерських якостей у дітей - системна реалізація цієї ідеї на основі посібника «Азбука лідера» Н.Гавриш, В.Воронова.

Цілеспрямовану роботу з дітьми пропонуємо здійснювати у форматі цілісного курсу як системи послідовних занять з активізуючого спілкування.

Мета курсу:

Сформувати в дітей базові уявлення про лідерство, його роль у житті окремої людини і суспільства загалом, допомогти визначити особистісні смисли в новому знанні; сприяти розвитку базових особистісних та лідерських якостей через участь у спільній з дорослими і однолітками діяльності.

Програма курсу:

має блокову структуру і складається для кожної вікової групи з п'яти блоків з різною кількістю занять у кожному. Першим з них є вступний блок, що має на меті введення дітей у курс, налаштування на міжособистісну взаємодію.

Важливо:

Послідовність націленого упровадження тематичних блоків передбачає починати не з характеристики лідерства та лідерських якостей, а з визначення місця ключових цінностей людства в житті, що оточує дітей. Зміст курсу містить також такі смислові напрями, як добродіяння як життєве поле, в якому лідер виявляє свої здібності, та формування здатності навчатися протягом життя, наприклад, приймати уроки, що надає нам природа.

Очікування:

За умови активної участі в процесі навчання діти засвоюють знання про: лідерство як соціальне явище; статус лідера, його місце і роль серед інших; лідерські якості, що забезпечують людині право і можливість вести за собою; окремі закони і правила суспільного життя, важливі для кожного й обов'язкові для лідера.

Діяльнісний характер занять дає змогу дітям набути вміння: комунікувати, взаємодіяти та співпрацювати з іншими, домовлятися, пояснювати свої наміри і дії, бути переконливим; вміння поступатися своїми бажаннями заради спільного інтересу, задуму; планувати діяльність та вибудовувати конкретну послідовність дій, враховуючи присутність та інтереси інших людей.

Активний формат навчання сприяє формуванню ціннісного ставлення до себе, однолітків, близьких дорослих; прийняття в якості дороговказів загальнолюдських цінностей (життя, здоров'я, миру, злагоди, дружби тощо); засвоєнню загальних елементарних правил співіснування людей між собою, людей і природи.

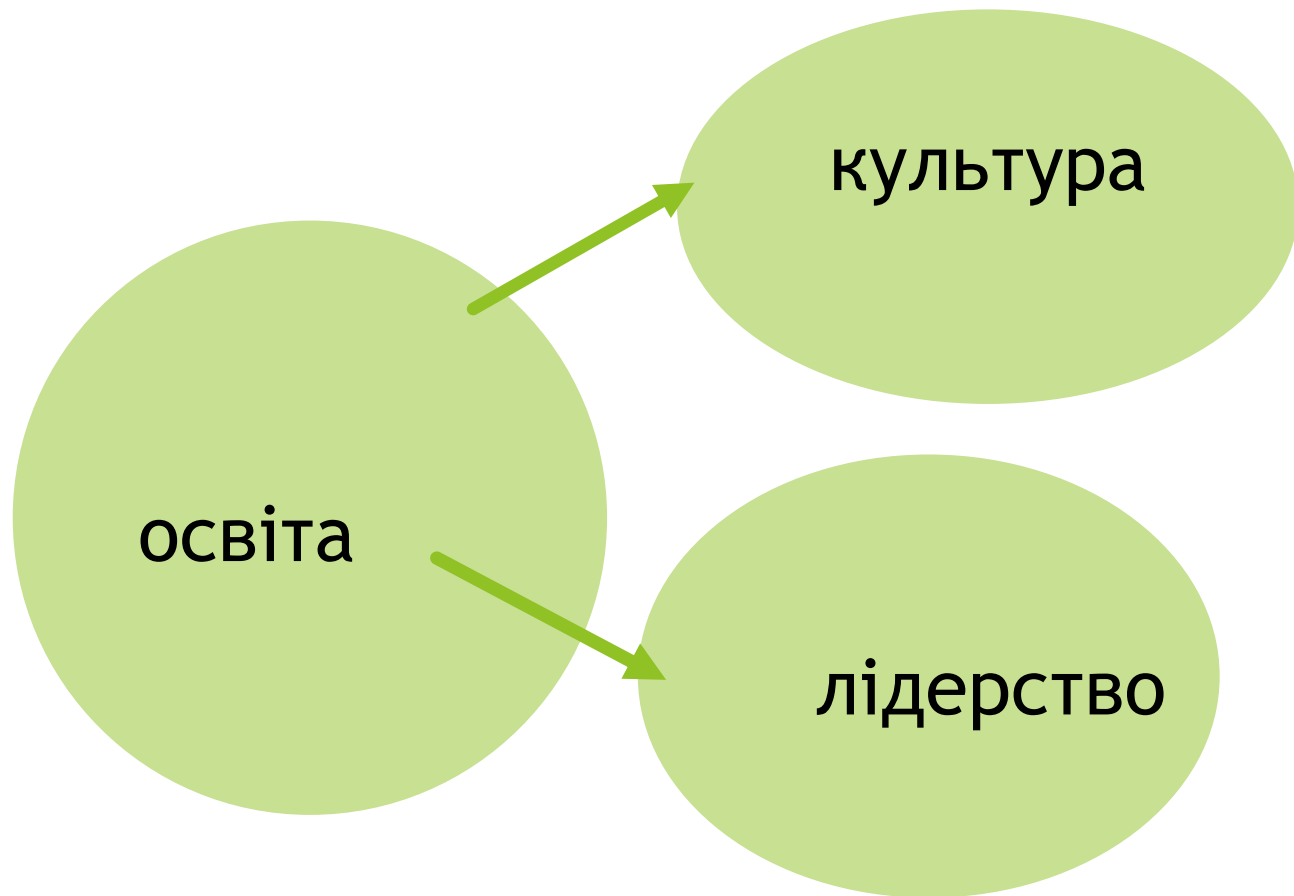
Алгоритм проведення занять

- ▶ 1. Вправа на включення, об'єднання учасників заняття. Мета: створення позитивного робочого настрою, орієнтація дітей на взаємодію, активізація психічних процесів, зокрема розслабленої уваги.
- ▶ 2. Мотивація – початкове коло. Мета: пробудження у дітей інтересу до теми заняття, виявлення націленості визначити в ній свої особистісні смисли.
- ▶ 3. Термінологічний розбір поняття на основі книжкового тексту. Мета: на основі аналізу інформації уточнення уявлень дітей щодо сутності ключового поняття, систематизація набутих раніше знань.
- ▶ 4. Робота в підгрупах із символізації та об'єктивації поняття. Мета: занурення у групову взаємодію з метою об'єктивації основного поняття, створення образу для прийняття спільного правила.
- ▶ 5. Обговорення прислів'їв «Секретики зі скрині». Мета: поглиблення уявлень дітей щодо сутності ключового поняття; розвиток образного мислення й мовлення; надання відчуття зв'язку з віковою мудрістю людства.
- ▶ 6. Практична діяльність (художньо-предметна творчість чи гра) Мета: забезпечення діяльнісного проживання дітьми нового знання, вправління в прояві лідерських якостей.
- ▶ 7. Заключне коло. Формулювання намірів. Мета: спонукання дітей до формулювання власних намірів стосовно набутого знання; формування рефлексивних умінь як інструменту особистісного зростання.

Другий варіант формування лідерських якостей у дітей – фрагментарне включення окремих тем посібника в різні форми організації освітнього процесу (етичні бесіди, полілоги, художньо-предметна діяльність тощо).

Третій варіант формування лідерських якостей у дітей – базовий принцип організації життєдіяльності дітей у навчальному закладі, що передбачає:

- суб'єкт-суб'єктні стосунки між дорослими і дітьми,
- підтримка ровесницьких стосунків між дітьми,
- надання їм права вибору,
- забезпечення особистісного самовизначення в різних видах дитячої діяльності.

освіта

культура

лідерство

7 ЗВИЧОК

- ▶ **НЕЗАЛЕЖНІСТЬ:** Будь проактивним
- ▶ Починаючи, думай про закінчення
- ▶ Найперше роби найважливіше
- ▶ **ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ:**
- ▶ Думай у категоріях «Виграв-виграв»
- ▶ Прагни спершу зрозуміти інших, щоб зрозуміли тебе
- ▶ Єднайся з іншими
- ▶ **ЦІЛІСНІСТЬ ОСОБИ:**
- ▶ Наточи пилку (догляд за тілом, серцем, розумом і
- ▶ духом)

Інструменти якості

- ▶ Спільне коло щоденне (ранкове-вечірнє)
- ▶ Ритуали і традиції
- ▶ Графічні організатори (бульбашкові мапи, діаграма «скелет риби», діаграма спорідненості)
- ▶ Щоденник життя групи
- ▶ Планер життя групи

Зв'язок з родинами - найважливіша умова успіху. Якими можуть бути форми?

- ▶ Бібліотеки сімейного читання
- ▶ Заняття для батьків
- ▶ Дні дідусів і бабусь
- ▶ Родинні вечори «Свято ватрушок»
- ▶ Уроки від майстрів (майстер-класи для дітей від батьків, фахівців у різних професіях)
- ▶ Виступ у подарунок
- ▶ Тематичні виставки сімейних поробок
- ▶ Ярмарки

Та інше

У будь-якому випадку починати
треба з формування готовності
педагогів до реалізації ідей
лідерства у дітей.